



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 27 Ağustos 2014
Sayı: 28879

51181

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıdaki sorularımın Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Melda ONUR
İstanbul Milletvekili

24 Ağustos 2014 tarihinde Siirt ilinin Botan Çayı üzerinde yapılan Alkumru Barajı'nın taşması sonucu vadide piknik yapan insanlar suya kapılmıştır. Bu elim olayda 6 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, bir çok insan yaralanmış, çevrede büyük panik ve izdiham yaşanmasına yol açmıştır. Limak şirketinin ihmal ve tedbirsizliğinin söz konusu olduğu bu durum yeni veya ilk değildir, şirketin inşaat yapımında veya barajı kapaklarının uyarı yapılmadan açılması sonucu sebep olduğu ölümler bir çok kez kamuoyuna yansımıştır. Aynı zamanda HES yapım sürecinde bölge halkının karşı olduğu proje felaketini de birlikte getirmiştir.

Olay sonrasında Limak şirketinin yazılı yaptığı açıklamada ise şu ifadeler geçmektedir: “

“Siirt sınırları içerisinde ve Botan Çayı üzerinde bulunan Alkumru Barajı ve HES ile Kirazlık Regülatörü ve HES'lerimizin günlük üretim faaliyeti TEİAŞ talimatlarına istinaden yapılmaktadır. Bu çerçevede olay günü sabah 06.00-10.00 saatleri arasında birer ünite devrede olup saat 16.00 itibarıyla da TEİAŞ'tan gelen yeni talimat doğrultusunda ikişer ünite çalışmaya başlamıştır.

Bu noktada, hidroelektrik santralde enerji üretiminin nasıl yapıldığı konusunda yanlış bir algı ve anlayışı düzeltmek açısından şu kısa bilgiyi de vermek isteriz. Bir hidroelektrik santralinde enerji üretimi sırasında baraj gölünden alınan su, türbinlerden geçtikten sonra dere yatağına deşarj edilir. Su, kapaklar açılarak değil türbinlerden kontrollü olarak verilir. Dolayısıyla enerji üretimi amacıyla türbinlerden bırakılan su miktarı, ilgili resmi kurumlar tarafından onaylanmış miktarın üzerine kesinlikle çıkmamaktadır. Baraj kapakları ise sadece gerekmesi halinde feyezan döneminde (nisan-mayıs) barajın yıkılmaması için açılan ve fazla suyun savaklandığı deşarj kanalıdır. Bu kapaklar enerji üretiminde kesinlikle kullanılmamakta olup, bu yanlış bilginin düzeltilmesi büyük önem taşımaktadır.

Dolayısıyla olay günü, santralde, olağan günlük çalışma prosedürü içerisinde üretime geçilmiş olup, iddiaların aksine herhangi bir taşkın, baraj kapağı arızası, kapakların açılması ya da suların barajdan taşması söz konusu değildir.”

Şirket açıklamasında 3 Mart 2014'te Orman ve Su İşleri Bakanlığı DSİ 10. Bölge Müdürlüğü tarafından bilgilendirme yapıldığı belirtilmiştir. Valilik ile ilgili durumda ise şu bilgiler verilmiştir:

"Siirt Valiliğince sesli ihbar sistemi kurulması talebi üzerine, İdari Müdürlükçe belirlenen Botan Çayı'nda üç adet noktaya (Botan HES, Bolaris Kaplıcası ve Eruh Köprüsü) erken uyarı sistemi konmuştur. Olayın geçtiği Botan HES'de erken uyarı sistemi vardır. Her üç erken uyarı sistemi mahallinden değil santraldan gönderilen SMS mesaj bilgisiyle otomatik olarak çalıştırılmaktadır. Uyarı sistemi suyun ilgili noktaya gelmesinden 15 dakika öncesinden çalıştırılmakta ve ilgili noktada uyarı hem ışıklı hem de sesli (siren) olarak yapılmaktadır. Ayrıca bölgede nehir yatağına girmenin tehlikeli ve yasak olduğuna ilişkin birçok uyarı levhası da bulunmaktadır. "

Öte yandan, 6200 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri sayılmıştır. Buna göre, Anayasa'nın 168. Maddesi kapsamında bulunan tüm suların ve bu su kaynakları üzerinde kurulacak yapıların kendi görev alanına giren sorumluluğu ile kamu adına yapılacak gözetim ve denetim görevi Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Su yapılarının denetimi yönetmeliğine göre sorumluluk DSİ'nin üzerinde olmasına rağmen, DSİ 10. Bölge Müdürlüğü'nün denetimden kaçınmasının nedeni nedir?
- 2- Şirketin yaptığı açıklamaya göre olay herhangi bir taşkın, herhangi bir taşkın, baraj kapağı arızası, kapakların açılması ya da suların barajdan taşması değil günlük çalışma prosedürü olarak verilmektedir. Günlük çalışma prosedürü ne şekilde belirlenmektedir?
- 3- Alkumru Barajı ve HES ile Kirazlık Regülatörü'nde her bir türbine inen cebri borularda vana sistemi var mıdır?
- 4- Proje debileri her bir türbin için nedir?
- 5- Derenin (Botan Çayı) debisi minimum, maksimum, ve ortalama nedir.?
- 6- Olayın olduğu gün veya saat Botan çayının debisi nedir?
- 7- Baraj maksimum su kotu nedir?
- 8- Piknik yapılan yerde uyarı işaretleri görülebilmekte, duyulabilmekte midir?
- 9- Söz konusu çay üzerinde barajdan sonra mansap yönüne doğru firmanın başka HESleri var mıdır? Varsa söz konusu HES'lerde üretim kısıtlaması olayın olduğu saatlerde var mıdır?
- 10-Olayın olduğu saatlerde piknik yapılan yerden daha alt kotlarda (varsa) hangi hidroelektrik tesisi hangi kapasitede çalıştırılmıştır?
- 11-Mansap yönündeki (varsa) HES'lerde proje su rejimi nasıldır?
- 12-Hangi HES ne kadarlık proje debisine, kaç adet türbine sahip, her bir türbinin proje debileri nedir?

51181

- 13-DSİ 10. Bölge Müdürlüğü'nün yaşanan can kayıplarında hukuki yükümlülüğü nedir? Bakanlığınızın yaptırımı ne olacaktır?
- 14-"Uyarı sistemi suyun ilgili noktaya gelmesinden 15 dakika öncesinden çalıştırılmakta ve ilgili noktada uyarı hem ışıklı hem de sesli (siren) olarak yapılmakta" olduğu bilgisi verilmiştir. 15 dakika içerisinde vadide piknik yapmakta olan vatandaşlar nasıl canlarını suyun akışından kurtarabilecektir?
- 15-Uyarı sistemi hangi kurumun denetimi ve gözetimi altındadır?